

המיקצונו: נבל

מניה, בימי השלטון ההיטלראי, כשהוא לבוש מדים נאציים.

מוזרה עוד יותר נראית העובדה שהביר גרפיה הרשמית שלו מציינת שואטר, כאילו, על-ידי הנאצים, שנה קודם לכן, אולם, לי דברי אותה ביוגרפיה, הוא התחמק והגיע לפולין.

גם אחרי הרפתקה משונה זו לא הגשים קרליבך הציוני את הלומותיו הנדפסים ב- יותר. הוא לא עלה לארץ-ישראל, אלא בשנת 1936.

בבואו ארצה הצליח לקבל עבודה בעתון הערב שהוציא או הארץ לנסיון. כאשר נסגר, אחרי חצי שנה, לא העלה העורך כלל על דעתו שאפשר לקבל את עורך עתון הערב המפורסר לעבודה בעתון-הבוקר הי נכבד, הארץ, השומר על רמתו. במקום זה כתב ה"ר מאמרים בהצופה.

האמביציות של קרליבך לא באו על סר פוקן עד אשר הצטרף לגרשום קומרוב, ש ייסד ב-1939 את עתון-הערב ידיעות אחרות נות. באשמתו או שלא באשמתו של קר ליבך, עמד עתון זה לפני פשיטת-רגל, כש בא לעזרתו יהודה מוזס, איש-עסקים מוכשר, שרכש את העתון והסכים להשאיר את קר ליבך במקום עבודתו, על אף אוהרות חמור רות של חברים למקצוע.

בהנהלתו של יהודה מוזס הפך העתון לנפוץ ביותר בארץ. הוא הביא לקרליבך את פרטמו, אשר איפשר לו לבצע את מע שההנבלה המכריע של חייו.

מלחמת-השיתרון סערה בארץ. מיטב הי גברים עמדו בחזית. הקונוקטורה העתון נאית עלתה מיום ליום. איש לא היה פנוי לחשוב על עסקיו הפרטיים. איש מלבד דוקי טור עזריאל קרליבך.

שבועיים לאחר חתימת הסכם משכורות חדש, שעה שיהודה מוזס הזקן ישב ש"ב ע"ה על מות חמותו, ובנו ישב מעבר לים, נדהם מוזס לקבל מכתב אולטימטום, בו נדרש למסור את מיטב מניות העתון לידי הדוקטור קרליבך, אחרת תוכרחה אתה עם כל בני משפחתך... לרדת ההומות.

מיד לאחר מכן באו המעשים שנועדו ל- הוכיח: מודעות מודפסות מראש הודבקו ברחובות הערים, טענו כאילו העתון החי דש, ידיעות מעריב, הוא שלב חדש של ידיעות אחרונות. קרליבך היה בטוח ש- ידיעות אחרונות שבק חיים לכל חי. כדי להבטיח זאת העביר לעתונו החדש את כל עובדי המערכת וההנהלה, הגלוסות, הפני קסים, כתבי-יד ששכר הסופרים עבורם כבר שולם, תמונות, עיקר הארכיון. כל זה נעשה בדיוק באותה שעה בה הוגש האולטימטום בן 12 השעות.

אם נלקח הרכוש ממקום אחר, הרי את המתכונת העתונאית, שפורסמה בזריות ב-שיטת מעריב, כתב דוקטור קרליבך מ- עתון-הערב של לחי, מברק, שהיה תלוצ בשטח זה אך נסגר על-ידי השלטונות.

אולם, כמו תמיד, הנבל הפחית בכוחו המוסרי של האדם ההגון, בית-המשפט פקד על קרליבך לשנות את הכותרת המסעה של העתון, שניסתה להעמיד פנים כאילו זהו ידיעות אחרונות יהודה מוזס לא חס על רכוש וממונו, המשך בהוצאת העתון המקורי, אשר אחרי מאבק של שנים הגיע לתפוצה דימה לזו של מעריב.

ועתה, אתר שעליי פתיחת-גבלה נוצר הרקע המתאים, נעשו מעשייה-נבלה עצמם. חיש מהר נתגלה דוקטור קרליבך כידונו (המשך בעמוד 19)

ד"ר עזריאל קרליבך בעקבות מ.נ.מ. - סירחון

התיאור שהפך נכס-צאן-ברזל לדמותו של האיש: מענינת ואופיינית היא הנטייה ה- משונה... לא מספיק להתקין אידיאות... מוכרחים לשפוך את המרה הירוקה" על האיש... זוהי כבר לא התנגדות, זוהי שגאה עיוורת, שגאת שירחוק... וכפי הנראה, הרי לכת הנטייה הזאת ומכה שרשים אצלנו.

ז'בוטינסקי היה, אולי, מתיחס אל הדוקי טור ביתר רחמנות לו שיער כי יתכן שה- סיבה לגינונו המוסרי היא גופנית, לא רי- חנית. מאחורי פנים החלקים-כמסיכה מס- תתר אזכר אכול מחלות. המרה הירוקה, אי- תה מוכיר ז'בוטינסקי, אינה בטוי פיזי: הדוקטור נגוע במרתו ובכליתו, דבר ששייך רר אותו משרות צבאי, אך לא מאחריות למעשיו החילוניים.

עובדה מדויקת ביותר מהתקופה היא: דוקטור קרליבך נראה לא אחת בערי גר-

את התאור המושלם ביותר מאופיו של קר ליבך, במאמרו המפורסם, "כנו השני של סבא נוח". במאמרו גילה ז'בוטינסקי כיצד הפיץ עליו קרליבך שקר מגותך, עשוי ב- זדון, אולם פירטמו רק בעתונות הפולגית, ולא בעתון הלונדוני האידישאי די אידישע פוסט, בו שימש קרליבך באותו זמן כעורך ראשי.

ז'בוטינסקי פנה או אל קרליבך, הזמינו לפרסם את אותו השקר בעתון הלונדוני: הבה, אדוני, חבר למקצוע, יעשה נא מע- שה גבורה וידיפים את אותו סיפור המעשה בעתון הלונדוני שלו דוקא, או הריני יכול להבטיח לו "אינטריוו" לפני בית המשפט האנגלי. למותר לציין שקרליבך לא נענה להזמנה זו. שיטתו להפליט שקרים בצורה שאי-אפשר יהיה לחבועו לדין, פעלה כבר אז.

באותו מאמר מספק ז'בוטינסקי גם את

אל נא ישים אדוני את לבו אל איש הבליעל הזה, על נבל, כי כשמו - כן הוא, נבל שמו ונבלה עמו. (שמואל א', כ"ד, כ"ה).

הגאנגסטרים היו מוכנים להתפוצצות. מכשירי התעמולה שלהם היו מושחזים ו- מושמונים, מוכנים לפעולה עם קול ההתי- פוצצות. אולם, במקרה, לא התפוצצה הי פצצה הראשונה, וגם השניה לא גרמה ב- מקרה, לאבדות בנפש. דעת הקהל הרי דעוזה. היה צורך לשנות את הקו - באופן בהול, ב-180 מעלות. היה צורך להתחיל ללחוש לחישות, לקרוץ קריצות שפלות, לחייך חיוכים החושפים שיניים צהובות.

הכרח היה לטעון כי העולם הזה ביצע אוטרופגורום, שפוצץ את חברה-המערכת דוש, שעורכיו שברו איש את עצמות רעהו עד להתעלפות, שהניחו עתה פצצה שיכלה להרוג עשרות נשים וילדים.

לצורך זה היה דרוש נבל. לא נבל חובב, מהמצויים לעשרות בבט- אוני הגאנגסטרים.

כאן היה דרוש נבל מושלם, נבל מ- ק- צועי.

איש לא פיקפק לרגע מה היא הכתובת. לא היה צורך אפילו לבקש.

הקאריירה הציבורית של דוקטור עזרי- אל קרליבך בנויה כולה על מעשה נבלה אחד.

אמנם, דוקטור קרליבך היה עתונאי עזר לפני יסוד מעריב. בן המשפחה האגרונית מלייפציג בגרמניה חלם בראשית דרכו להי- ית לרב. בגרמניה היתה זאת הדרך הי- קלה ביותר ליהודי להגיע לכלל מגע מקורב עם השלטונות. ואכן, לפניו עמדה דוגמת דודו, מנחם עמנואל קרליבך, אשר שימש "יועץ לעניני יהודים" ליד הגנרל לודנדורף, אבי האנטישמיות הגרמנית.

לצורך זה בא עזריאל קרליבך ארצה בשנת 1927, למד בישיבה, אולם אז היו התנאים בארץ קשים, הקאריירות מצומצמות מאד. אין פלא, איפוא, שכעבור שנ- תיים נמצא קרליבך שוב בגרמניה, במק- צוע חדש: עתונאי, מומחה לעניני ארץ- ישראל, דבר שלא מנע ממנו מלבקש קאר- יירה בספרות הגרמנית הבלתי-יהודית, ו- באותה שעה ממש לרקוד על החתונה הי- סובייטית, לעבוד בשבועון הפרו-סובייטי וולטבינה ואף לצאת לסיור לאורכה ולרוח- בה של ברית המועצות.

סימן-הדרך המובהק ביותר לתקופה זו הוא מעשה בהתנקשות מסתורית שנערכה כביכול נגדו, והמעוררת שאילתות מספר זו עצם היום הזה. שלוש גירסות סותרות על את עליו הפצו, ועדיין לא ברור אינו מהן קרובה ביותר ללב של ה"ר המכיר ב- הגרסות: (א) קומוניסטים יהודים יר- בו בהאמברג; (ב) קומוניסטים גרמנים דק- רו אותו באותה עיר; (ג) חוליגאנים נא- ציים התנפלו עליו בפראנקפורט.

לא ברור מדוע כל הגורמים האלה, שהיו טרודים די והותר, מצאו לנכון להתקשקש דוקא בחייו של עתונאי יאידוע, ושלא היה אילו כל יחס רציני בצמרת חיי הציר בור. מה שלא מוטל בספק הוא שהפרסומת שעשה למקרה משונה זה סללה את דרכו אל אישים יהודיים חשובים. זאב ז'בוטינסקי, קי, למשל, קיבלו לראיון רק בזכות שמו- עה זו.

ז'בוטינסקי, שמעולם לא השתמש במ- לים חריפות בפולמוס אישי, הנחיל לזוהו